

Образът на жената в избрани български сватбени песни

Български културни реинтерпретации на сватбата

UNIWERSYTET
WARSZAWSKI

Instytut Slawistyki
Zachodniej i Południowej

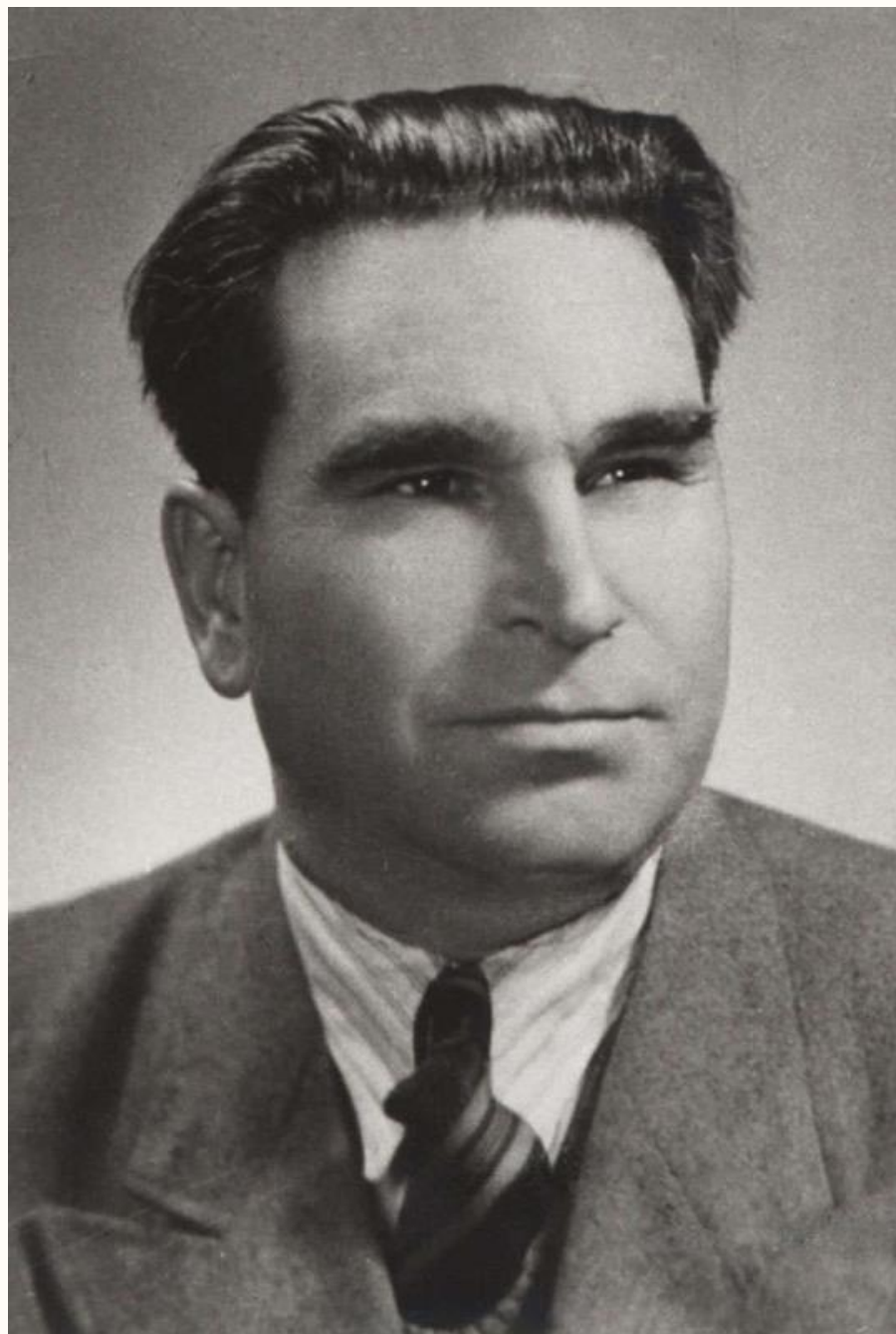

Сватбената песен от полския филм *Chłopi* (Селяни, 2023) включва български мотиви

Babie Lato, L.U.C., Rebel Babel Film Orchestra

Георги Караславов

Къща-музей „Георги Караславов“, Първомай

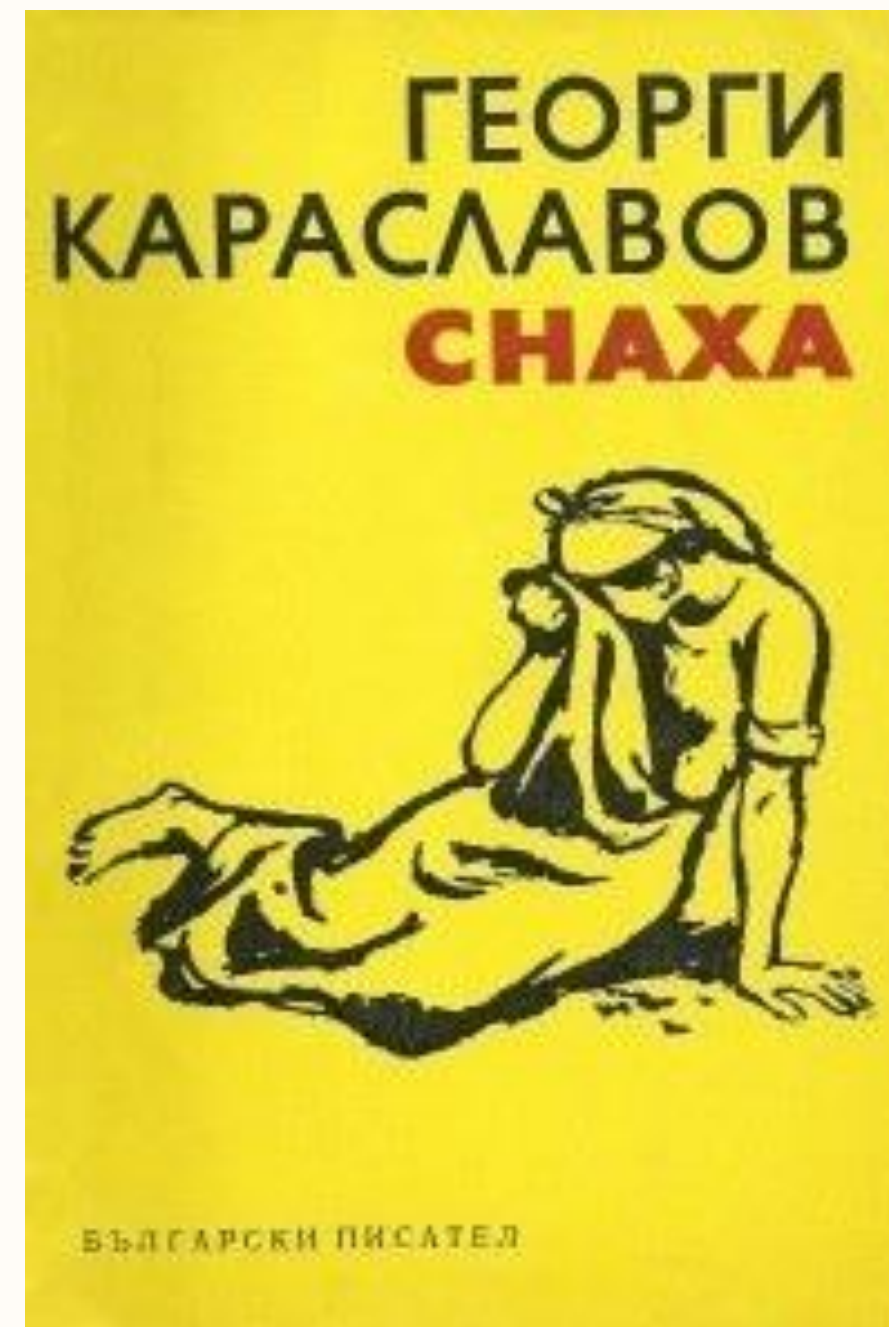

Литературно отражение на темата

Романът *Снаха* на Георги Караславов:

Ролята на младата съпруга в контекста на традиционните български сватбени обреди.

Влиянието на традициите върху живота на младата невеста и нейните отношения със семейството на съпруга.

Българска сватба от Васил Горанов

Сватба от Владимир Димитров-Майстора

Тема: Анализ на женския образ в българските сватбени песни като елемент на културното наследство на България.

Исторически контекст: Сватбените песни като важна част от българското словесно творчество и литература, особено през периода на Възраждането.

Ролята на сватбените песни в България

Значение във фолклора:

Поддържат езиковата памет, съхраняват традиционната култура.

Утвърждават националната идентичност и подпомагат културна съпротива срещу османската доминация.

Алтернативна литература:

Сватбените песни като пример за народна литература, различаваща се от класическата художествена литература.

Предават социални ценности и засилват чувството за общност.

Анализ на избрани сватбени песни

Източник на

изследването:

Сборникът на братя Миладинови (1861), съдържащ над 600 народни песни, включително сватбени песни от различни региони на България.

Жената в сватбените

песни:

Образът на младите героини – моми и невести, подчертаващ техните добродетели, красота и социалната им роля.

558. Е, стройници момини

Е, стройници момини
гости наръчуйте,
на свекър кошуля,
на свекърва бохча,
на золви ръкави,
на ятърви ръкави,
на девери кошули.

Hej, swaty panieńskie,
powitajcie gości,
dla teścia koszula,
dla teściowej chusta,
dla szwagierek rękawy,
dla bratowych rękawy,
dla szwagrów koszule.

Превод: Катажина Шибисти

Песен от Велес, описваща даряването на семейството на младоженеца от булката.

Символиката на даровете като израз на уважение и желание за хармония между семействата.

512. Свила се лоза винена

Свила се лоза винена
окулу града Легена;
не била лоза винена,
туку ми била девойка,
окулу брака се виет:
- Откупи мене, браке ле!
Яс не сум скъпо ценето,
за двесте триста гроше'и..

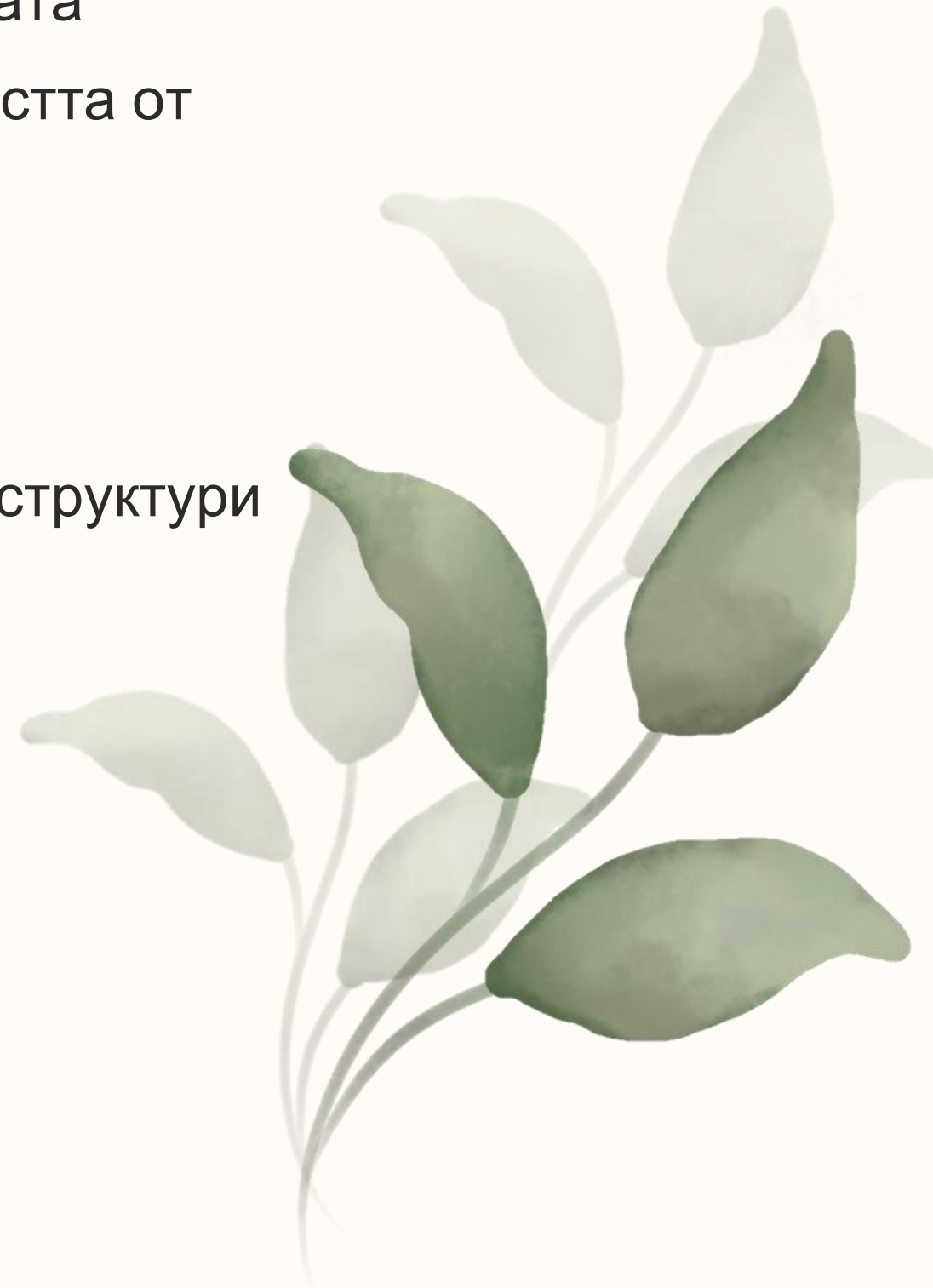
Splotła się winna latorośl
wokół miasta Legen;
to nie była winna latorośl,
lecz dziewczyna,
która wokół braci się oplata:
– Wykup mnie, bracie!
Nie jestem wysoko ceniona,
za dwieście trzysta groszy...

Превод: Катажина Шибисти

Алегория на мома, сравнявана с лоза, подчертаваща нейната зависимост и необходимостта от откуп за брак.

Размисъл върху трудното положение на жените в традиционните социални структури

В тази песен момата е описана като красива и крехка лоза, която обгръща крепостта Леген. Тя е зависима от семейството си и от мъжа, който трябва да плати за правото да я отведе в брачния дом. Тази символика подчертава социалните и икономическите ограничения, пред които жените се изправят, както и тяхната роля в съхранението на семейната чест и традиции.

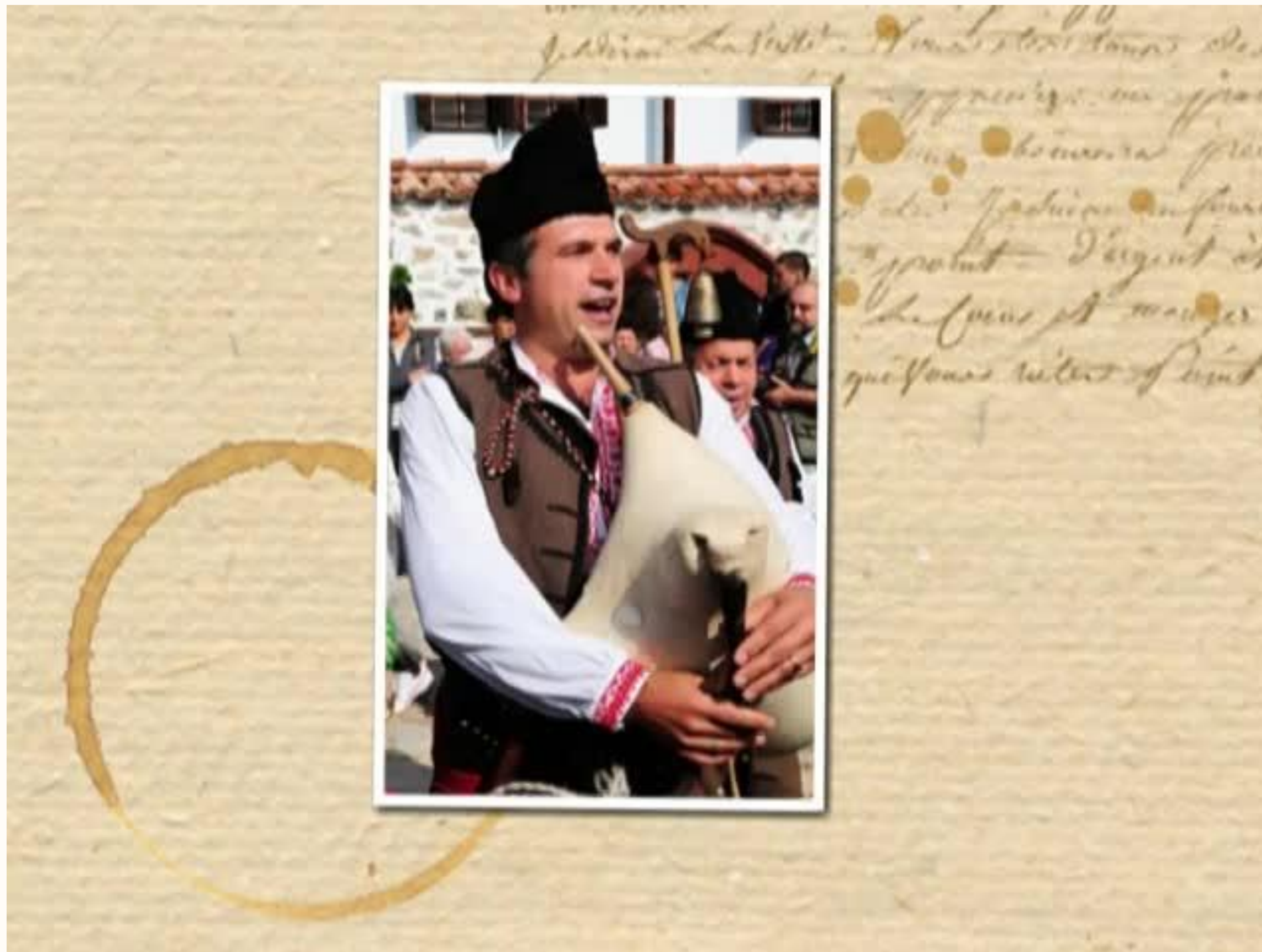
Ритуалът на преход в песните

UNIWERSYTET
WARSZAWSKI

Instytut Słowistyki
Zachodniej i Południowej

Ела се вие, превива, изп. състав от гр. Неделино, съпр. Серафим Кафеджиев

Ела се вие превива

Ела се вие превива, мома се с рода леле прощава.

Прощавай **мамо и татко** и ти ле рода леле голема.

До сега съм Ви слушала, до сега свекър леле свекърва.

До сега съм Ви слушала, до сега свекър леле свекърва.

До сега братец и сестри, от сега зълви леле девери.

Ела се вие превива, мома се с рода леле прощава.

Прощаване на булката със семейството, преминаване към новата роля на съпруга.

Емоционалният текст на песента разкрива ключов момент в живота на жената.

Културен контекст:

Символиката на прощаването като израз на промяна в социалния статус и задълженията към новото семейство.

Podejdź i pokłoń się panno

Podejdź i pokłoń się panno
mujesz opuścić, oj dana, ród swój!
- Wybacz matulu i tatku,
tyś ogromny, oj dana, rodzic mój!

Dotąd to was słuchałam,
odtąd teścia, oj dana, teściowej.
Dotąd to was słuchałam,
odtąd teścia, oj dana, teściowej.

Dotąd braciszka i siostry,
odtąd szwagra, oj dana, szwagierki.
Podejdź i pokłoń się panno
mujesz opuścić, oj dana, swój ród!

Превод: Катажина Шибисти

Полски подобни песни: *Uwoz tamo*, изп. Chór Uniwersytetu Medycznego w Łodzi

Ролята на жената в общността

UNIWERSYTET
WARSZAWSKI

Instytut Słowistyki
Zachodniej i Południowej

Ролята на жената в общността

Социалната функция на жената:

- Жената като централна фигура в песните - отражение на социални норми и ценности.
- Преходът от ролята на дъщеря към тази на съпруга като ключов сюжетен елемент.

Културни Модели:

- Сватбените песни като носител на традиционни полови и социални модели.

Сватбените песни като съкровище на културата:

- Песните като отражение на богатото въображение и духовност на народа.
- Влиянието на песните върху формирането на българската културна идентичност и социалната роля на жените.

Изводи от анализа:

- Образът на жената в сватбените песни разкрива нейната централна роля в семейството и обществото, като акцентира върху традиционните културни очаквания.

Благодаря за вниманието!

Катажина Шибисти

k.szybisty@student.uw.edu.pl

Институт по западна и южна славистика на
Варшавския университет

UNIWERSYTET
WARSZAWSKI

Instytut Sławistyki
Zachodniej i Południowej

